

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 5. Vtrùm Deus sit maximè vnus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

ro propriè loquendo. Quia Deus ut sic non est pars numeri; cum nullus sit numerus Deorum. Et hoc solum sensu negant, esse Deum unum numero Doctores, & Patres primæ sententiæ. Si verò unitas transcendentalis Dei cadat supra aliud prædicatum eorum, in quibus Deus convenit cum alijs entibus, ut supra prædicatum entis, aut substantiæ, aut viventis, &c. bene, & propriè poterit ea dici ut sic unitas numerica, Denique ut sic vocari unum ens numero, aut una substantia numero, aut unum vivens numero, &c. Quia Deus ut sic reuera est pars alicuius numeri tum entium, tum substantiarum, tum viventium, &c. Et hoc sibi voluit Doctores secundæ sententiæ, dum Deo concedunt unitatem numericam. In quo amplius non oportet morari.

QVÆSTIO IV.

Verum unitas sit attributum Dei positivum, & ad negativum.

Sermo esse potest in hac quæstione de unitate transcendentali, aut de unitate solitudinis iuxta distinctionem unitatis factam quæst. 1. Si sit de primâ: Qui dicunt, unum transcendentalè supra ens, seu potius supra subiectum, quod unum dicitur, formaliter addere negationem; consequenter debent asserere unitatem transcendentalem Dei esse attributum negativum. Qui verò dicunt, addere quid positivum; consequenter inter attributa Dei positiva debent eiusmodi unitatem connumerare. Utroque retuli in Pharo Scient. disp. 17. q. 1. ubi expressio de conceptu formali unitatis transcendentalis egi. Ex dictisque ibi brevissimè quæstionem proponam, quoad dictam transcendentalem unitatem attinet, enodabo. Quod verò attinet ad unitatem solitudinis, brevissimè itidem subiungam, quod sentio. Quippe in Auctoribus de ea nihil reperio expressum.

Propositio 1.

Unitas Dei transcendentalis sumpta formaliter attributum est negativum.

Quia illud attributum sumptum formaliter dicitur esse negativum, quod in eo conceptu obiectivo, quem nos de eo formamus, siue quem habet, prout à nobis concipitur, aliquam dicit negationem, ut constat ex generali doctrinâ statuta supra disp. 2. q. 1. & 3. Sed unitas Dei transcendentalis in eo, quem habet, prout concipitur à nobis, conceptu obiectivo aliquam dicit negationem; nempe negationem distinctionis, qua Deus prout unus unitate transcendentali in se est distinctus in plures tales omnino, qualis est ipse, iuxta doctrinam etiam q. 1. statutam ex dictis latius loco citato Phari Scient. Ergo unitas Dei transcendentalis sumpta formaliter attributum est negativum.

Nec refert, an conceptu unitatis Dei transcendentalis saltem in concreto, aut etiam in abstracto sumpta aliquam formalitatem Dei positivam includi. Nam, ut ea attributum negativum dicatur, fat est, quod insuper in se etiam inclusam præferat, ut verè præferat, negationem. Alioquin contra communem sententiam Patrum, & Theologorum nulla ex divinis attributis nega-

tiva dicenda essent: quia nulla sunt, quæ saltem in concreto, aut etiam in abstracto sumpta aliquid positivum Dei non includant in conceptu suo. Recognoscantur dicta ad rem supra disp. 2. quæst. 3.

Propositio 2.

Negatio, quam unitas Dei transcendentalis sumpta formaliter dicit in suo conceptu, aut est negatio quædam æquivalenter quidem vera, sed formaliter ficta, aut est negatio rationis non ficta, sed supposititia.

Debet namque esse, ut constat ex dictis, negatio distinctionis. Cumque distinctio negata aut positiva, aut negativa esse possit; erit utique negatio prioris generis, si positiva distinctionis negatio, huc exclusio sit; posterioris verò generis, si sit negatio siue exclusio distinctionis negativæ, prout etiam q. 1. traditum est. Latiusque ostensum, & explicatum in Pharo Scient. disp. 17. q. 1. citatâ. Cuius doctrinâ ad præsens propositum recognoscenda est.

Propositio 3.

Unitas solitudinis, à qua Deus evadit unicus, siue solus in sua specie Deitatis, attributum negativum est sumpta formaliter.

Quia dicit in conceptu suo negationem aliorum Deorum, ut constat etiam ex dictis quæst. 1. Quod satis est, ut sit attributum negativum iuxta dicta circa proposit. 1. Negatio autem aliorum Deorum excludens ipsos ab statu essentiali vera negatio, seu veritas negativa est. Non item negatio excludens ipsos ab statu possibilitatis. Nam hæc nostro dumtaxat modo concipiendi est negatio, re tamen ipsâ veritas positiva, prout in eadem q. 1. ex universali doctrinâ Phari Scient. statutum est.

Quomodo autem unitas Dei tum transcendentalis, tum solitudinis, non obstante negatione, quam præferat in suo conceptu, perfectio Dei nihilominus, eaque simpliciter simplex dicenda sit, ex universali doctrinâ de perfectionibus divinis tradenda infra disp. 16. constabit.

QVÆSTIO V.

Verum Deus sit maximè unus.

Unitatem Dei esse omnium maximam, ipsamque Deum propter eam maximè unum, seu summè unum esse, communis videtur esse consensus Theologorum, & Patrum. Ex Patribus enim Bernard. lib. 5. de considerat. cap. 7. ait. *Tam simplex Deus, quam unus est, est autem unus; & quomodo aliud nihil, si dici potest, unissimus est.* Et paulo post. *Hinc de eo Boetius. Hoc vere unum, in quo nullus est numerus, nullum in eo aliud, præter id, quod est. Compara huic uni omne, quod unum dici potest, & unum non erit. Et numeratis reliquis vis addit. Verum hæc omnia quid ad illud summam, atque, ut ita dicam, unice unum? Hinc*

uni quoduis aliorum si assimiles, erit quoquo modo vnum; si comparēs, nullo. Igitur inter omnia, que rectè vnum dicuntur, arcem tenet vnitas Trinitatis, qua tres personæ vna substantia sunt. Et Ricard. Vict. lib. 2. de Trinit. cap. 17. Vbi autem: Summa simplicitas, ibi vera, & summa vnitas. Quidquid ergo in summo bono est, verè, & summè vnum est. Et cap. 19. In illa verè, & summè felici diuinitate est summa, & substantialis vnitas. Multique ex Patribus propterea Deum vocant, ipsum vnum, vel ipsam vnitatem. Ita Ansel. in Prosol. cap. 18, Marius Victor. lib. aduersus Arium post medium, Origen. lib. 1. Periarchon cap. 1. Ambros. in simbolo Apostolorum cap. 1. & Antonius Abbas epist. 6. ad fratres Arsenoitas in tom. 3. Biblioth. Patrum. Quæ etiam phrasî vbi sunt antiqui Sapientes, vt Trismegistus, Empedocles, Parmenides, Melissus, Xenophanes, Damascius, & Philo Iudeus. Vt videre est apud Eragubinum lib. 3. de Perenni philosophia cap. 5. 6. & 7. Qui cap. 5. sub initium ait. Priscos appellasse Deum perfectissimam, primam, præcipuam, & in omni vnitate tenentem principatum vnitatum, & ipsam vnitatem. Ex Theologis autem in eadem sententiâ sunt. Alens. Albert. S. Th. D. Bonau. Richard. Egid. Henr. Caiet. apud Gillium lib. 2. de Deo tract. 3. cap. 9. & Fafol. 1. p. q. 11. art. 4. Vbi S. Th. & omnes eius expostores. Ratio autem S. Th. est. Quia, cum vnum sit ens indiuisum, id erit maximè vnum, quod fuerit maximè ens & maximè indiuisum. Sed Deus est maximè ens; quia non habet esse determinatum, id est limitatum adueniens essentiali; eum sit ens per essentialitatem: & est maximè indiuisus; quia neque diuiditur actu, neque potentia vllò modo; cum sit omnibus modis simplex. Ergo Deus est maximè vnus. Quæ quidem ratio varias difficultates patitur, quas varij variè expedire satagunt; vt videri potest apud Recupic. lib. 5. de Deo q. 13.

57 Ego consentaneè ad doctrinam de simplicitate Dei traditam in simili supra disp. 11. q. 9. arbitror primò vnitatem transcendentalem sumptam formaliter ex genere eorum conceptuum esse, qui non suscipiunt magis, & minus; consistit enim, vt vidimus q. 1. in exclusione omnium distinctionum subiecti, quod dicitur vnum, in plura talia, quale ipsum est, omniumque subinde pluralitatum talium; & nulla est excogitabilis maior exclusio alium distinctionum, pluralitatumque quàm omnium, minor autem, quàm omnium, non est vnitas. Ex quo patet, nullam eiusmodi vnitatem maiorem aliâ posse esse; nullumque ab eiusmodi vnitate vnum quatenus tale posse esse, magis vnum, quàm aliud.

58 Secundo arbitror, vnitatem etiam solitudinis ex eodem genere conceptuum esse, qui non suscipiunt magis, & minus. Quia, vt etiam vidimus q. 1. consistit in exclusione omnium aliorum eiusdem speciei vel atomæ, vel subalteræ cum subiecto, quod ab ea dicitur vnum, seu potius vnicum; & nulla est excogitabilis exclusio talium maior, quàm omnium; minor autem, quàm omnium, non erit vnitas huiusmodi, siue vnicitas. Ex quo patet, nullam huiusmodi vnitatem maiorem aliâ posse esse; nullumque subiectum ab huiusmodi vnitate magis vnicum, seu magis solum in sua specie posse esse, quàm aliud.

59 Vnde arbitror tertio, formaliter, & rigorosè, & propriè loquendo, Deum magis vnum, quàm quoduis aliud ens aut vnitate transcendentali, aut vnitate solitudinis dici non posse; & consequen-

ter nec maximè vnum; nec summè vnum; vt potest cuius vnitas aut transcendentalis, aut solitudinis sumpta formaliter prout talis maior esse non potest vnitate aut transcendentali, aut solitudinis sumpta similiter cuiuslibet alterius entis; & consequenter nec potest esse maxima omnium, nec summa omnium.

Nihilominus arbitror quarto, eatenus vnum subiectum posse, & solere dici magis vnum, quàm aliud vnitate transcendentali, quatenus pluribus titulis, sub pluribus ve considerationibus habet eiusmodi vnitatem; & consequenter quatenus pauciores habet in se pluralitates oppositas talibus vnitatibus. Quo iure eò dicitur ens magis vnum, quo pauciores compositiones habuerit. Et eo minus vnum, quo plures. Sic homo magis vnus venit dicendus, quàm quouis vnus numerus hominum: quia non solum est indistinctus in plures tales numeros hominum, vt ille est; sed etiam in plures tales homines; paucioresque subinde pluralitates habet, quàm ille numerus, cum solas habeat pluralitates suarum partium, ille autem numerus insuper pluralitatem hominum. Sic etiam corpus hominis magis vnum est, quàm ipse homo; quia non solum est indistinctum in plures tales homines, sed etiam in plura talia corpora hominis; paucioresque propterea pluralitates habet, quàm homo; cum solas habeat pluralitates membrorum, & partium integralium; homo autem insuper essentialium, animæ scilicet, & ipsius corporis. Pariterque de similibus philosophandum est. Vnde concluditur, illud ens dicendum venire in isto sensu maximè vnum, vel summè vnum, quod nullam partium pluralitatem habuerit, sed prorsus simplex fuerit. Quo iure Deus maximè, & summè vnus vocari potest; tamen non ipse solus, sed alia insuper entia sint in isto summo vnitatis gradu, scilicet ea, quæ sunt omnino simplicia.

Quinto arbitror, vnitate etiam solitudinis illud subiectum posse, & solere dici magis vnum, seu magis vnicum, quàm aliud, quod in pluribus statibus, quàm illud, est expers consortio aliorum eiusdem speciei. Quod pacto Deus magis est vnicus, quàm quoduis aliud ens possibile, atque adeo maximè omnium, seu summè vnicus. Quia Deus non tantum in statu existentie, sed etiam in statu possibilitatis est vnicus, & solus in sua specie Deitatis. Cum tamen quodlibet aliud ens possibile in solo statu existentie possit esse vnicum, siue solum in sua specie; vt defacto est Sol, & hic Mundus: non vero item in statu possibilitatis; eo quod nullum est ens possibile, cuius speciei non sint alia plura, imo alia infinita possibilis, vt ostendemus q. 6.

Sextò denique arbitror, aliter præterea, loquendo minus formaliter, posse, & solere Deum dici maximè vnum, aut summè vnum, vt sensus sit, Deum habere vnitatem cum maximâ, aut summâ perfectione. Quo pacto dici etiam solet Deus esse maximum, aut summum ens, maximumque, aut summum existens, & eius essentia, siue natura, maxima, aut summa essentia, siue natura. Tamen conceptus entis, existentis, & essentia, siue nature ex genere etiam eorum sint, qui sumpti formaliter non suscipiunt magis, & minus; & consequenter quorum nullus dici potest maximus, aut summus omnium sui generis, siue maximè, aut summè talis. Sensusque proinde est, Deum esse summum ens quoad perfectionem essendi, esseque summum existens quoad perfectionem existendi.

stendi, & eius essentiam, siue naturam esse summam quoad perfectionem essentiae, siue naturæ. Id est, Deum habere summam perfectionem essendi, & summam perfectionem existendi, eiusque essentiam, siue naturam habere summam perfectionem essentiae, siue naturæ. Pariterque censendum est de similibus loquutionibus. Quarum omnium ratio conspicua est. Quia, cum perfectio ex vna parte sit ex genere eorum conceptuum, qui suscipiunt magis, & minus, proindeque quantitate metaphysicam habent iuxta doctrinam vniuersalem traditam supra disp. 10. q. 2. ex alia verò parte sit prædicatum transcendens omnia attributa intrinseca Dei, & reddens vnumquodque eorum non solum infinitè, sed summè perfectum in suo genere, prout fuisit explicabitur infra disp. 16. Congruentissimè factum est, ut quoduis talium attributorum, etiam si sit ex genere eorum conceptuum, qui non suscipiunt magis, & minus, summam nihilominus, siue maximum appetatur, scilicet quoad perfectionem sibi propriam, quæ in suo genere summa formaliter, siue maxima est.

63 Quæ omnia cum ita sint, iam palam est, quibus ex titulis poterint iure optimo Patres, atque Theologi Deum maximè vnum, seu summè vnum appellare, aut etiam eius unitatem summam, & maximam; tametsi ea præcisè, & formaliter sumpta nec summa, nec maxima dici possit rigorosè loquendo; eo quòd ex genere est eorum conceptuum, qui nullam quantitatem metaphysicam habent; proptereaque dicuntur non suscipere magis, & minus. Potuerunt quippe Theologi, & Patres huiusmodi appellationibus vti tribus ex titulis, siue in tribus sensibus explicatis, vtpote in quibus omnibus, ut vidimus, verissimè potest Deus dici maximè vnus, seu summè vnus. Cum hoc tamen discrimine, quòd Deus comparatus ad creaturas in primo trium dictorum sensuum solum negatiuè est summè vnus, quatenus nulla creatura est magis vna quam ipse; tametsi multa in eodem sint gradu summæ unitatis, vtpote omnino simplices, nullamque omnino in se pluralitatem continent. In duobus verò posterioribus positiuè est summè vnus. Quia nulla omnino est creatura, quæ in omni statu vnica sit; aut quæ cum summâ perfectione sit vna; sicut ipse est.

64 Quod autem Deus sit in personis Trinus, nihil omnino derogat unitati naturæ, siue essentiae, siue substantiæ, atque adeò Deitatis eius, de qua solum nobis sermo est: quandoquidem tota natura Dei, seu tota Deitas cum sua, quam habet, summâ unitate in singulis tribus personis integrè, & indiuisim est per identitatem; vt latius exponitur à Theologis in tract. de Trinitate.

65 Quod hic nonnulli dubitant est, an unitas naturæ diuinæ, siue Deitatis tanta sit, aut maior, aut minor, quam unitas vniuscuiusque personæ sigillatim sumptæ, quo sensu illæ comparationes istas subire possunt. Videtur enim esse minor naturæ unitas; eo quòd, cum sit communis natura tribus personis, earum videtur quodammodo pluralitatem participare; cum tamen vna quæque persona per se sumpta nihil penitus de pluralitate aliarum, quibus communis non est, participet. Sed dicendum est cum Gillio, Fasolo, Recupito vbi supra, & alijs communiter, tantam omnino esse unitatem naturæ, quanta est unitas vniuscuiusque personæ sigillatim sumptæ. Quia, vt nuper est dictum, nihil derogat unitati naturæ diui-

næ, quòd ea tribus personis communis sit eo quòd quam unitatem habet in se, eandem integrè omnino, & indiuisim retinet in earum singulis. Atque adeò, sicut in se considerata ex nullo capite, potest minorem unitatem habere, quam vnaquæque persona, ita neque considerata in personis ipsis. Vbiunque ergo consideretur natura diuina, adeò est summè vna in omnibus tribus sensibus supradictis, vt nulla sit excogitabilis in aliquo eorum unitas maior, quam est unitas eius. Cumque unitas vniuscuiusque personæ, vtpote unitas æquè diuina, ac unitas naturæ, ex nullo item capite minor, quam hæc possit euadere; conficitur, unitatem naturæ, & unitatem vniuscuiusque personæ comparatas inter se æquales esse in tribus sensibus prædictis. Atque ita quamlibet earum summam esse negatiuè comparatione alterius, id est minorem, quam illam non esse; sed in eodem summo gradu magnitudinis esse cum ipsa.

66 Sed obijci potest contra hanc doctrinam, in vnaquaque personâ diuinâ natura præcisè considerata virtualiter est distincta à personalitate, vt noscum plerisque Theologis statuimus in Pharo Scient. disp. 13. q. 6. Igitur in vnaquaque personâ diuinâ est pluralitas virtualis, quæ non est in naturâ ipsâ sumpta præcisè. Atque ideo unitas vniuscuiusque personæ tanta non est, quanta unitas naturæ. Respondeo, in vnaquaque personâ diuinâ distingui quidem virtualiter naturam consideratam præcisè à personalitate, non tamen in ordine ad se, sed in ordine ad sufferenda sine repugnantia prædicata aliàs ex se contradictoria, vt abundè loco citato explicatum est. Quo fit, vt unitas vniuscuiusque personæ, quæ in ordine ad ipsam venit consideranda, non virtualiter quidem minuat à tali virtuali distinctione; & consequenter ne virtualiter quidem ratione illius euadat minor, quam unitas naturæ.

67 Noto ad extremum, sententiam, & loquutionem communem Theologorum, & Patrum statutam in principio quæstionis paulò aliter exponi à Gillio, Fasolo, Recupito, & alijs supra commemoratis. Quid verò ab illis minus rectè sit dictum, facile poterit vniuscuiusque ex dictis à nobis colligere. Neque enim expedit, vt nos in eis resellendis speciatim modò immoremur.

QVÆSTIO VI.

Virum esse vnum, siue vnicum sit proprium Dei.

68 SUppono primò, vt prorsus certum, unitatem, tum transcendentalem, tum solitudinis, quæ ratione conuenit Deo à se, & per essentiam, nullatenus posse vlli creaturæ conuenire; atque adeò, qua ratione conuenit Deo à se, & per essentiam, esse propriam Dei. Quia non potest quidpiam conuenire vlli creaturæ aliter, quam per participationem, & ab alio, vt est notissimum.

69 Suppono secundo etiam vt certum, præcisdendo à modo conueniendi per essentiam, aut per participationem, unitatem transcendentalem, quæ est passio entis vniuersalissimè sumpti non esse propriam Dei, sed Deo & creaturis communem; quemadmodum & ipsum prædicatum entis vniuersalissimè sumpti Deo, & creaturis commune est. Quia, vt Deus tali unitate est vnus, quate-